

Việt Nam tổ chức phiên họp ủy ban đại diện toàn quyền các quốc gia thành viên Viện Liên hợp nghiên cứu hạt nhân

Ngày 25/11/2019, tại Hà Nội, Viện Hàn lâm Khoa học & Công nghệ Việt Nam đã phối hợp với Viện Liên hiệp nghiên cứu hạt nhân tổ chức phiên họp ủy ban đại diện toàn quyền các quốc gia thành viên.

Toàn cảnh phiên họp ủy ban đại diện toàn quyền các quốc gia thành viên Viện Liên hợp nghiên cứu hạt nhân, ngày 25/11/2019

Tham dự phiên họp có GS.VS Victor Matveev- Giám đốc Viện Liên hợp nghiên cứu hạt nhân; GS.VS Châu Văn Minh- Ủy viên Trung ương Đảng, Chủ tịch Viện Hàn lâm Khoa học & Công nghệ Việt Nam; Ông Phạm Công Tạc - Thứ trưởng Bộ Khoa học và Công nghệ cùng đại diện của 84 đại biểu, trong đó có Đại diện toàn quyền của 16 quốc gia [xem tiếp trang 2](#)

Trung tâm Thông tin – Tư liệu tập huấn sử dụng Thư viện số

Nhằm hỗ trợ các nhà khoa học, các nghiên cứu sinh, học viên cao học cũng như các cán bộ nghiên cứu trẻ, các sinh viên có thêm kỹ năng tra cứu tìm tin, sử dụng Thư viện số một cách hiệu quả nguồn tin quý giá, Trung tâm Thông tin –Tư liệu đã tổ chức tập huấn "Hướng dẫn sử dụng Thư viện số phục vụ cho nghiên cứu và đào tạo" diễn ra trong thời gian từ ngày 04/11 đến ngày 08/11/2019 tại Thư viện Viện Hàn lâm Khoa học và Công nghệ Việt Nam

Một trong số các buổi tập huấn sử dụng Thư viện số của Trung tâm TTTL

[xem tiếp trang 3](#)

Trong số này

HỘI NGHỊ KHOA HỌC TOÀN QUỐC LẦN THỨ 8 VỀ SINH THÁI VÀ TÀI NGUYÊN SINH VẬT VÀ XU HƯỚNG PHÁT TRIỂN
[>> Trang 4](#)

Nhà khoa học Việt Nam đạt giải thưởng Spallanzani
[>> Trang 6](#)

Xử lý chất thải rắn nguy hại trong lò không dùng nhiên liệu dạng cột NFIC
[>> Trang 6](#)

Học viện Khoa học và Công nghệ tổ chức Lễ trao bằng Tiến sĩ, Thạc sĩ đợt 2 năm 2019
[>> Trang 8](#)

Hội thảo "Nghiên cứu cơ bản trong lĩnh vực Khoa học Trái đất và Môi trường"
[>> Trang 19](#)

ICEO&NH2019: Thúc đẩy những tiến bộ trong việc nghiên cứu về quan trắc Trái đất và tai biến thiên nhiên
[>> Trang 10](#)

Tin văn
[>> Trang 12](#)

Viện Hàn lâm KHCN ... (tiếp theo trang 1)

GS.VS Châu Văn Minh phát biểu tại phiên họp ủy ban đại diện toàn quyền các quốc gia thành viên Viện Liên hợp nghiên cứu hạt nhân, ngày 25/11/2019

GS.VS Victor Matveev- Giám đốc Viện Liên hợp nghiên cứu hạt nhân phát biểu tại phiên họp ngày 25/11/2019

thành viên và 4 nước quan sát viên.

Viện Liên hiệp nghiên cứu hạt nhân (JINR) là tổ chức nghiên cứu khoa học liên Chính phủ, gồm 18 nước thành viên và 6 nước quan sát viên.

Năm 1956, Việt Nam đã gia nhập JINR, ngay từ những ngày đầu được giao làm Đại diện toàn quyền, Viện Hàn lâm Khoa học & Công nghệ Việt Nam (VAST) đã phối hợp với các viện nghiên cứu, trường đại học của Việt Nam tích cực tham gia vào các hoạt động nghiên cứu khoa học của JINR trong các lĩnh vực như: Vật lý lý thuyết, vật lý hạt cơ bản, vật lý neutron, vật lý chất rắn....JINR đã hỗ trợ Việt Nam xây dựng cơ sở hạ tầng phục vụ nghiên cứu hạt nhân và đặc biệt đào tạo nhiều cán bộ khoa học trình độ cao.

Thông qua hợp tác với JINR, trong hơn 60 năm qua, Việt Nam đã xây dựng cho mình được đội ngũ lớn mạnh trong lĩnh vực vật lý nói chung và vật lý hạt nhân nói riêng, tạo cơ sở để triển khai các hoạt động hợp tác nghiên cứu vật lý hạt nhân với nhiều tổ chức trên thế giới.

Ứng dụng của công nghệ hạt nhân đang được tiếp tục phát triển, đặc biệt là trong lĩnh vực sản xuất điện. Ngày nay, kỹ thuật hạt nhân còn được ứng dụng trong y học, nông nghiệp, công nghiệp, năng lượng, trong thám hiểm không gian và vũ trụ học...

Tại các phiên họp ủy ban Đại diện Toàn quyền các quốc gia thành viên Viện Liên hợp nghiên cứu hạt nhân được tổ chức từ ngày 21 đến ngày 26/11/2019 tại Hà Nội, Ủy ban tài chính đã báo cáo kết quả hoạt động kiểm toán 2018, dự thảo ngân sách của JINR cho năm 2020 và đóng góp của các quốc gia thành viên cho các năm 2021, 2022, 2023.

Ủy ban Đại diện toàn quyền báo cáo tổng kết hoạt động năm 2019, dự thảo kế hoạch hoạt động chiến lược JINR trong thời gian tới.

Với vai trò đồng tổ chức sự kiện này, VAST đã giới thiệu những kết quả nghiên cứu nổi bật trong thời gian qua, chiến lược phát triển khoa học và công nghệ của Viện Hàn lâm trong thời gian tới.

Tại Phiên họp ngày 25/11, GS.VS Châu Văn Minh phát biểu: "Tôi tin tưởng rằng, với mục đích tổng kết các hoạt động, các chương trình nghiên cứu liên quan đến hạt nhân đã được triển khai trong năm qua cũng như thảo luận các nhiệm vụ trọng yếu và xây dựng kế hoạch hoạt động của Viện Liên hợp nghiên cứu hạt nhân trong năm kế tiếp, hội nghị sẽ thống nhất và đưa ra cái nhìn tổng quan về hoạt động của Viện Liên hợp nghiên cứu hạt nhân và những giải pháp phát triển Viện Liên hợp nghiên cứu hạt nhân trong tương lai. Đây là dịp để đại diện các quốc gia thành viên thảo luận, trao đổi và chia sẻ kinh nghiệm nhằm tăng cường hơn nữa sự hợp tác và phát huy thế mạnh của các nước thành viên, góp phần nâng cao chất lượng và phát triển Viện Liên hợp nghiên cứu hạt nhân".

Đại diện toàn quyền Việt Nam và các thành viên đoàn đại biểu Việt Nam đã đóng góp nhiều ý kiến tại các phiên thảo luận, đặc biệt trong vấn đề xây dựng quy chế tài chính cho hoạt động nghiên cứu và hợp tác các nước thành viên, kế hoạch phát triển chương trình nghiên cứu lớn của JINR. Ủy ban Đại diện toàn quyền đã đánh giá cao những ý kiến của Việt Nam trong việc thúc đẩy sự trao đổi và chia sẻ kinh nghiệm các quốc gia thành viên.

Nguyễn Thị Vân Nga

Các đại biểu tham dự phiên họp chụp ảnh lưu niệm

Trung tâm TTTL tập huấn ... (tiếp theo trang 1)

Thế kỷ 21 cùng với sự bùng nổ thông tin hiện nay đã khiến cho thế giới thông tin trở nên phức tạp và hỗn loạn. Dễ dàng nhận thấy kiến thức thông tin chính là chìa khóa để mọi người nói chung và các nhà nghiên cứu nói riêng làm chủ được kho tàng tri thức của nhân loại. Câu hỏi đặt ra là làm thế nào để tìm đúng, tìm đủ những thông tin mà mình cần, đồng thời sử dụng chúng một cách hiệu quả? Không khó để trả lời nếu như chúng ta có sự hiểu biết sâu sắc về thế giới thông tin. Nếu như bản thân những người làm công tác nghiên cứu khoa học được trang bị các kiến thức và kỹ năng liên quan đến việc khai thác và sử dụng thông tin một cách bài bản và có hệ thống, chắc chắn câu hỏi như trên sẽ phần nào được giải đáp. Nguồn thông tin đầy đủ, đa chiều, có chất lượng sẽ giúp nhà nghiên cứu đưa ra những luận cứ khoa học có tính khách quan và khả thi rất cao. Kiến thức thông tin giúp các nhà nghiên cứu giải quyết được điều này thông qua những chiến lược tìm kiếm thông tin hợp lý, cách thức sử dụng các công cụ tìm kiếm thông tin một cách linh hoạt. Như vậy mới thấy được trách nhiệm và vai trò rất quan trọng của người cán bộ thư viện – thông tin trong việc hỗ trợ cán bộ nghiên cứu trong việc khai thác hiệu quả nguồn thông tin phục vụ cho công tác nghiên cứu khoa học của mình.

Hơn 10 năm kể từ khi được xây dựng tại Thư viện Viện Hàn lâm Khoa học và Công nghệ Việt Nam, Thư viện số thực sự đã đóng góp không nhỏ đến việc cung cấp lượng lớn các tài liệu tham khảo cho các cán bộ trong quá trình nghiên cứu. Nguồn tài nguyên số trong Thư viện luôn được Lãnh đạo Viện Hàn lâm chú trọng đầu tư duy trì một lượng tri thức khổng lồ từ các cơ sở dữ liệu lớn nhất thuộc lĩnh vực khoa học và công nghệ với hơn 3900 đầu tạp chí uy tín có chỉ số ảnh hưởng (Impact Factor) cao về hóa học, toán học, vật lý, thiên văn, địa chất, địa vật lý...

Các buổi tập huấn sử dụng Thư viện số đã nhận được sự quan tâm của gần 200 lượt cán bộ nghiên cứu cũng như các bạn sinh viên, học viên cao học, nghiên cứu sinh đại diện cho các đơn vị trong Viện Hàn lâm tại Hà Nội đến tham dự bao gồm: Trung tâm

Bà Vũ Thị Tâm, Trưởng phòng Thư viện đang hướng dẫn cách sử dụng Thư viện số cho các học viên

Nghiên cứu và Chuyển giao công nghệ, Viện Sinh thái và Tài nguyên sinh vật, Viện nghiên cứu Hệ gen, Viện Công nghệ Sinh học, Viện Hóa học, Bảo tàng Thiên nhiên Việt Nam, Trung tâm Phát triển Công nghệ cao, Viện Toán học, Viện Vật lý Địa cầu, Viện Địa chất, Viện Khoa học Vật liệu, Viện Cơ học, Viện Khoa học Năng lượng, Trường Đại học USTH...

Không khí của các buổi tập huấn diễn ra rất cởi mở, các thủ thư nhiệt tình hướng dẫn cách sử dụng Thư viện số cho các cán bộ cũng như giải đáp những thắc mắc, những khó khăn mà họ gặp phải trong quá trình tra cứu nguồn tin quý giá này. Các cán bộ nghiên cứu cũng mong muốn ngày càng có thêm nhiều nguồn tin điện tử cập nhật được xu hướng nghiên cứu, bắt kịp với khoa học công nghệ của các quốc gia tiên tiến

Nội dung của chương trình tập huấn bao gồm:

- Hướng dẫn sử dụng giao diện mới của Thư viện số (Tìm kiếm nhanh-tìm kiếm nâng cao, tìm tạp chí điện tử, tìm sách điện tử, tìm liên kết trích dẫn, tìm cơ sở dữ liệu)

- Hướng dẫn khai thác các cơ sở dữ liệu (CSDL ScienceDirect, CSDL SpringerNature, CSDL American Physical Society - APS, CSDL American Chemical Society - ACS, CSDL American Institute of Physics - AIP, CSDL Institute of Physics - IOP, Sách điện tử của NXB Elsevier)

- Hướng dẫn sử dụng khu vực nghiên cứu (My research)

Học viên, sinh viên thực hành và trao đổi kinh nghiệm sử dụng Thư viện số

Giao diện Trang chủ Thư viện số Viện Hàn lâm KHCN VN

HỘI NGHỊ KHOA HỌC TOÀN QUỐC LẦN THỨ 8 VỀ SINH THÁI VÀ TÀI NGUYÊN SINH VẬT VÀ XU HƯỚNG PHÁT TRIỂN

Ngày 08 tháng 11 năm 2019 Viện Sinh thái và Tài nguyên sinh vật đã phối hợp với Học viện Khoa học và Công nghệ (Học viện KHCN) tổ chức hội nghị Khoa học toàn quốc lần thứ 8 về Sinh thái và Tài nguyên sinh vật (ST&TNSV). Hội nghị được tổ chức 2 năm một lần nhằm cập nhật kết quả nghiên cứu trong lĩnh vực ST&TNSV. Là một trong những cán bộ nghiên cứu chủ chốt của Viện Sinh thái và TNSV, người đã tham gia 8 kỳ Hội nghị, PGS Nguyễn Ngọc Châu thông tin về kết quả Hội nghị và đề nghị quốc tế hóa Hội nghị để phát triển bền vững hoạt động truyền thông KHCN trong lĩnh vực ST&TNSV.

Tham gia Hội nghị có 150 đại biểu, phần lớn là các nhà khoa học, các nghiên cứu sinh trong lĩnh vực Sinh thái, Tài nguyên sinh học và môi trường, một số đại biểu là các nhà quản lý, tổ chức khoa học các bộ, ngành và tổ chức quốc tế đến từ 8 Viện nghiên cứu, trường đại học từ 7 tỉnh, thành trong cả nước.

Hội nghị được tổ chức trong 01 ngày tại Hội trường tầng 6 nhà A11 Viện Sinh thái và Tài nguyên sinh vật, Viện Hàn lâm Khoa học và Công nghệ Việt Nam, 18 Hoàng Quốc Việt, Hà Nội.

Hội nghị có tất cả 12 báo cáo bằng tiếng Việt và tiếng Anh, trình bày các kết quả nghiên cứu mới nhất tiêu biểu cho các lĩnh vực sinh thái và tài nguyên sinh vật. Mở đầu Hội nghị là 2 báo cáo tổng quan, đóng vai trò dẫn nhập (keynote) cho Hội thảo năm 2019, gồm: (1) Tổng quan về đa dạng động vật Việt Nam (do PGS Lê Xuân Cảnh, Viện ST&TNSV trình bày) và (2) Nghiên cứu đa dạng thực vật và tiềm năng ứng dụng cây có hoạt chất sinh học ở Việt Nam” (do TS. Sangmi Eum, Viện nghiên cứu sinh học và Công nghệ sinh học Hàn quốc, trình bày). Tiếp đó Hội thảo có 10 báo cáo khoa học trình bày kết quả nghiên cứu về đa dạng sinh học, bảo tồn sinh học, tài nguyên sinh vật, sinh thái và sinh học, bao gồm: (3) Từ nghiên cứu đến bảo tồn: Nghiên cứu điển hình về loài Thằn lằn Cá sấu ở Việt Nam (Nguyễn Quang Trường, Viện ST&TNSV); (4) Đa dạng loài giun đất ở Đồng Nai Việt Nam (Nguyễn Quốc Nam, Đại học Cần Thơ); (5) Ước tính khả năng trao đổi CO₂ của hệ sinh thái rừng ngập mặn Cần Giờ bằng phương pháp Eddy Covariance (Đỗ Phong Lưu, Trung tâm nhiệt đới Việt – Nga); (6) Đánh giá đa dạng di truyền loài vượn ở rừng nhiệt đới Đông Nam Bộ bằng chỉ thị phân tử SSR (Vũ Đình Duy, Trung tâm nhiệt đới Việt – Nga); (7) Thành phần hóa học tinh dầu loài sa nhân (*Amomum villosum* Lour.) ở Vườn quốc gia Bến En, Thanh Hóa (Lê Thị Hương (Đại học Vinh); (8) Supplement the data of species composition of insectivores (Mammalia, Eulipotyphla) in Vietnam (Bùi Tuấn Hải, Bảo tàng TNVN); (9) Pig raising practices of ethnic minority in mountain area of Central Vietnam (Nguyen Thi Tuong Vy, Đại học Phạm

Văn Đồng, Quảng Ngãi); (10) Đặc điểm sinh sản cá thòi lòi (*Periophtalmodon scloerri* Pallas, 1770) ở ven biển Sóc Trăng và Bạc Liêu (Đinh Minh Quang, Đại học Cần Thơ); (10) Effect of aquacultural activities on community structure of Meiofauna along the Vietnamese coasts (Nguyễn Thanh Hiền, Đại học KHCN); (11) Các loài thú (Mammalia) ghi nhận được ở rừng tràm Mỹ Phước (Sóc Trăng) và Vườn quốc gia Tràm Chim (Đồng Tháp) (Lý Ngọc Tú, Viện ST&TNSV); (12) Nguy cơ dịch hại tuyến trùng trên cây thuốc ở Việt Nam (Nguyễn Hữu Tiền, Viện Sinh ST&TNSV).

Nhìn chung, các báo cáo đều tốt và gây được sự quan tâm của đại biểu tham dự, mỗi báo cáo đều có 3-7 ý kiến phát biểu và thảo luận khá sôi nổi. Tuy nhiên, do chỉ tổ chức một tiểu ban cho tất cả báo cáo ở Hội trường nên các báo cáo viên được mời liên tục, không nghỉ giải lao. Mặc dù khẩn trương, sôi nổi, Chương trình Hội nghị kết thúc khá muộn lúc 16:30.

Một điểm dễ nhận thấy, Hội nghị năm nay hầu như vắng bóng khách quốc tế truyền thống là các đồng nghiệp đến từ Liên bang Nga, CHLB Đức, hay các đại diện cho các tổ chức bảo tồn động, thực vật quốc tế tiêu biểu tại Việt Nam, như WWL, Birdlife, FFI, WWF, CITES... Vì vậy, hình ảnh ngày hội Sinh thái và Tài nguyên sinh vật năm nay dường như không còn “hoành tráng” như các kỳ Hội thảo trước đây.

Về mặt in ấn, xuất bản báo cáo khoa học, năm nay có nhiều khác biệt so với các kỳ hội nghị trước đây như: Ban tổ chức không lựa chọn và in toàn bộ báo cáo dưới dạng “Tuyển tập báo cáo” mà chọn những bài có kết quả nghiên cứu tốt, chất lượng, trình bày tốt theo format của Tạp chí Sinh học để xuất bản thành số đặc biệt (phụ trương) của Tạp chí Sinh học. Vì vậy, từ 99 bài gửi đến Hội thảo, Ban biên tập đã chọn được 53 bài (12 bài viết bằng tiếng Anh và 41 bài viết tiếng Việt) để công bố trong số đặc biệt (phụ trương) của Tạp chí Sinh học dày 474 trang. Trong số 53 bài được đăng trong số đặc biệt này, các nhà khoa học của Viện Hàn lâm KH&CN VN đóng góp 28 bài (Viện ST&TNSV 23 bài, Bảo tàng TNVN 5 bài).

Ý kiến của người viết bài về xu hướng phát triển

Mặc dù được đánh giá là thành công, nhưng qua Hội nghị người viết bài này cũng đặt ra một số vấn đề cần xem xét, thay đổi cách thức tổ chức hội nghị theo tiêu chí và tập quán quốc tế.

Hội nghị khoa học (Scientific Conference) hay Hội thảo (Symposium) thường được các Hiệp hội chuyên ngành (Societies) có tổ chức các hội viên tham gia, hội có quy mô quốc gia, quốc tế tổ chức định kỳ hàng năm hoặc 2 hay 5 năm một lần. Còn Trường đại học hay Viện nghiên cứu chỉ đóng vai trò đỡ đầu hoặc giúp đỡ về cơ sở vật chất cho hội nghị, hội thảo.

Mục tiêu tổ chức Hội nghị khoa học là cơ hội để cập nhật kết quả nghiên cứu mới nhất trong các lĩnh vực quan tâm và quan trọng không kém là cơ hội để các

nhà khoa học giao lưu trao đổi học thuật, tìm cách hợp tác, các doanh nghiệp tiếp cận những thành quả nghiên cứu mới để áp dụng vào sản xuất đồng thời hội thảo cũng là cơ hội cho nhiều doanh nghiệp đến để quảng bá vật liệu, thiết bị dung trong nghiên cứu. Rõ ràng các hội nghị, hội thảo quốc tế đã trở thành những kỳ hội lớn của các cộng đồng khoa học, nó không những không bị tàn lụi theo thời gian mà ngày càng phát triển.

Ở các hội nghị, hội thảo quốc tế, ngoài báo cáo trình bày (oral presentation) bao giờ cũng có báo cáo bằng (posters section) dành cho các đại biểu không báo cáo miệng trưng bày báo cáo của mình trong khu vực hội nghị. Tất cả các báo cáo tham gia hội nghị, chỉ được cung cấp dạng abstract, còn chỉ những báo cáo tiêu biểu, chất lượng tốt và hoàn thiện sau đó mới được chọn công bố trên các tạp chí.

Chính vì nội dung và hình thức của hội nghị hội thảo gần bó thiết thực với cộng đồng khoa học và doanh nghiệp như vậy mà không ngạc nhiên khi biết tại sao các hội nghị, hội thảo quốc tế đã thu hút được đông đảo nhà khoa học, doanh nghiệp để đến dự. Đại biểu phải đăng ký và chi trả tiền phí 500-1000 USD (sinh viên được giảm 50%), (ngoài chi phí đi lại, khách sạn, ăn ở). Chi phí tổ chức Hội nghị, hội thảo chủ yếu từ nguồn tiền đại biểu đăng ký, nhưng vẫn có đông người tham dự (trong khi ở ta phải xin tài trợ của cơ quan chủ quản cho toàn bộ chi phí hội nghị hội thảo). Các hội nghị, hội thảo quốc tế thường được tổ chức từ 5-7 ngày. Ngoài chương trình khoa học (báo cáo, trao đổi trong hội trường), thường dành ra 1 ngày tổ chức tham quan dã ngoại (Excursion section) những nơi danh lam, thắng cảnh hấp dẫn đối với đại biểu. Tùy theo chủ đề khác nhau, ngoài tiểu ban chung (plenary section) ở Phòng họp lớn, nên tổ chức các section ở các phòng họp nhỏ hơn để tăng cường số báo cáo được trình bày và tạo điều kiện nhiều hơn cho giao lưu khoa học.

Hội nghị toàn quốc về Sinh thái và Tài nguyên sinh vật có thể quốc tế hóa được không? Tôi nghĩ là "được", vì hiện nay các nhà khoa học của Viên có mối

quan hệ hợp tác rộng rãi với nhiều cá nhân nhà khoa học, tổ chức khoa học trên thế giới. Nhiều nhà khoa học quốc tế không chỉ quan tâm hợp tác với Việt Nam, nơi có nguồn tài nguyên sinh vật đa dạng, phong phú mà còn là nơi có nhiều cảnh đẹp thiên nhiên, nơi con người luôn thiên thiện, mến khách, đó là lý do hấp dẫn nhà khoa học quốc tế đến Việt Nam.

Hiện nay, Viện Hàn lâm KHCN VN có chủ trương khuyến khích quốc tế hóa các hoạt động nghiên cứu trong đó có hội nghị, hội thảo.

Từ năm 2019, Quỹ Phát triển khoa học và Công nghệ quốc gia (NAFOSTED) cũng có chính sách tài trợ (tiền ăn, ở, đi lại ở Việt Nam) cho khách quốc tế (tối đa 10 người) tham dự Hội nghị, Hội thảo ở Việt Nam và tài trợ cho hoạt động xuất bản (các báo cáo ở Hội nghị). Các hội nghị, hội thảo càng khả thi khi liên kết với một hoặc vài đối tác quốc tế (họ có sẵn phương tiện truyền thông mạng website quảng bá thông tin Hội nghị, hội thảo hấp dẫn khách quốc tế). Người viết bài này (PGS. Nguyễn Ngọc Châu) đã từng đứng ra tổ chức 2 Hội thảo quốc tế (quy mô 7 ngày) với sự tài trợ của VAST và NAFOSTED. Hội thảo thứ nhất liên kết với Hội tuyển trùng học Liên bang Nga tổ chức Hội thảo "Tuyển trùng trong các hệ sinh thái nhiệt đới Việt Nam", Hội thảo thứ 2 phối hợp với Đại học tổng hợp Gent, về "Đa dạng sinh học tuyển trùng và động vật đáy trong hệ sinh thái rừng ngập mặn ở Đồng Nam Á" rất thành công. Mỗi Hội thảo thu hút 40-60 đại biểu quốc tế và chừng ấy đại biểu Việt Nam tham dự (khách quốc tế đóng 500 USD/đại biểu; 250 USD/sinh viên), riêng đại biểu Việt Nam chỉ đóng góp 500.000 VNĐ/ đại biểu.

Hơn nữa, một Hiệp hội khoa học bao giờ cũng có một tạp chí khoa học nổi tiếng. Để quốc tế hóa hội thảo sinh thái và Tài nguyên sinh vật cũng cần nâng cấp Tạp chí Sinh học thành một tạp chí tầm quốc tế. Ngược lại việc quốc tế hóa hội thảo sinh thái và Tài nguyên sinh vật, cũng chính là góp phần nâng cấp tạp chí Sinh học thành tạp chí ISI/Scopus.

Nguyễn Ngọc Châu

Viện Sinh thái và Tài nguyên sinh vật

Các đại biểu tham dự hội nghị chụp ảnh kỷ niệm

Nhà khoa học Việt Nam đạt giải thưởng Spallanzani

Giải thưởng Spallanzani (Spallanzani Award) là giải thưởng quốc tế do Hội nghiên cứu dơi Bắc Mỹ (North American Society for Bat Research - NASBR) trao tặng. NASBR được thành lập năm 1969 và là một trong những tổ chức uy tín nhất thế giới về nghiên cứu và bảo tồn dơi. Mỗi năm, Hội đồng giải thưởng của NASBR tổ chức xét duyệt danh sách ứng viên được đề cử từ khắp các nước trên thế giới ngoài vùng Bắc Mỹ, bầu chọn và trao tặng một Giải thưởng Spallanzani duy nhất cho chuyên gia có những kết quả đặc biệt xuất sắc trong sự nghiệp nghiên cứu, giáo dục hoặc bảo tồn dơi trên thế giới.

Năm 2019, PGS.TS. Vũ Đình Thống thuộc Viện Sinh thái và Tài nguyên sinh vật, Viện Hàn lâm Khoa học và Công nghệ Việt Nam được vinh dự nhận Giải thưởng Spallanzani. Đây là giải thưởng đầu tiên của Việt Nam và là giải thưởng thứ 4 của khu vực Đông Nam Á trong lịch sử trao giải Spallanzani của NASBR. Năm nay, Lễ trao giải Spallanzani được tổ chức long trọng ngày 26 tháng 10 năm 2019, tại thành phố Kalamazoo, bang Michigan, Hoa Kỳ.

Sau khi tốt nghiệp Trường Đại học Sư phạm Hà Nội tháng 8 năm 1998, PGS.TS. Vũ Đình Thống công tác ở Viện Sinh thái và Tài nguyên sinh vật bắt đầu nghiên cứu các loài dơi của Việt Nam. Với sự giúp đỡ và hướng dẫn của cố GS.TSKH. Cao Văn Sung và GS.TSKH. Đặng Huy Huỳnh, PGS.TS Vũ Đình Thống

PGS.TS Vũ Đình Thống

trở thành người Việt Nam đầu tiên chuyên nghiên cứu và bảo tồn dơi ở Việt Nam, là tác giả và đồng tác giả của 93 công trình khoa học công bố trên những tạp chí quốc gia và quốc tế uy tín; trong đó, có mô tả nhiều loài và phân loài mới cho khoa học. PGS. Vũ Đình Thống cũng là đại diện duy nhất của Việt Nam tại Tổ chức Nghiên cứu Bảo tồn Dơi Đông Nam Á (SEABCRU - Southeast Asian Bat Conservation Research Unit).

Nguyễn Thị Vân Nga

Xử lý chất thải rắn nguy hại trong lò không dùng nhiên liệu dạng cột NFIC

Quản lý chất thải nguy hại là một vấn đề bức xúc trong công tác bảo vệ môi trường tại Việt Nam hiện nay. Cùng với quá trình công nghiệp hóa, hiện đại hóa mạnh mẽ, lượng chất thải cũng liên tục gia tăng, tạo sức ép rất lớn đối với công tác bảo vệ môi trường.

Hiện nay, ở Việt Nam cũng như trên thế giới đã có nhiều nghiên cứu và ứng dụng các lò đốt 2 cấp nhằm xử lý triệt để ô nhiễm từ chất thải nguy hại. Tuy nhiên, các lò đốt rác thải nguy hại trên thị trường hiện nay đều có các nhược điểm chính gây khó khăn trong việc ứng dụng vận hành: chi phí phát sinh cho việc sấy rác thải độ ẩm cao; sấy rác thải trước khi đốt gây phát sinh mùi, rác thải y tế chứa các chất dễ lây nhiễm; thể tích buồng đốt thứ cấp cố định nên không tăng được thời gian lưu khí, khó tận dụng nhiệt khí thải. Thực tế trong 5 năm trở lại đây, có rất nhiều hệ thống thiêu đốt đã được lắp đặt tại các cơ sở không được vận hành hoặc vận hành cầm chừng, đối phó do chi phí nhiên liệu cho các công đoạn xử lý rất cao (khoảng từ 2000÷8000 VND/kg) không phù hợp với điều kiện kinh tế của nhiều cơ sở sử dụng. Do vậy, cần có nghiên cứu công nghệ đột phá, nhằm giảm chi phí đốt xuống thấp nhất, phù hợp với thiêu đốt chất thải nguy hại và chất thải rắn sinh hoạt.

Xuất phát từ yêu cầu cấp bách trên, PGS.TS. Trịnh Văn Tuyên và nhóm nghiên cứu Viện Công nghệ môi trường đã thực hiện đề tài "Nghiên cứu xử lý chất thải rắn nguy hại trong lò không dùng nhiên liệu dạng cột NFIC";

Với mục tiêu:

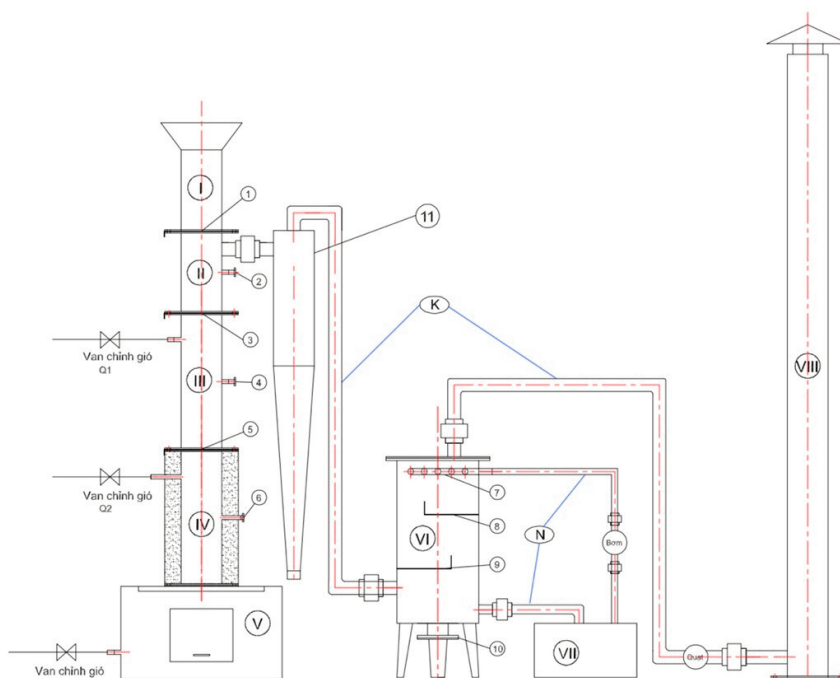
- Xây dựng được mô hình lò thiêu đốt không sử dụng nhiên liệu dạng cột NFIC, công suất 50 kg/ngày để xử lý chất thải rắn nguy hại đạt tiêu chuẩn môi trường QCVN 30:2010/BTNMT.

- Giảm chi phí xử lý (đến 50-75%), vận hành đơn giản, dễ sử dụng phù hợp với các địa phương.

Hệ thống này tận dụng nhiệt hoàn toàn mà không cần thiết bị sấy rác phụ trợ. Ngoài ra, do điều khiển quá trình hoàn toàn bằng không khí tự nhiên ngoài trời nên cả 2 khoang sấy và khoang cacbon hóa (khí hóa) không cần phải dùng vật liệu chịu nhiệt và cách nhiệt nên giảm đáng kể chi phí đầu tư và chi phí bảo dưỡng sau này. Một ưu điểm nữa là thể tích khoang đốt có thể điều chỉnh được do hệ thống cung cấp không khí nên thời gian lưu cháy lớn, xử lý triệt để chất thải. Hệ thống không có béc đốt, chỉ cần quạt thổi không khí (hoặc quạt hút không khí) nên chi phí đầu tư giảm, đặc biệt chi phí xử lý giảm đến 50-75% so với các hệ thống đốt thông thường.

Mô hình thực nghiệm

Hình 1. Sơ đồ cấu tạo hệ thống lò đốt NFIC

Chú thích: I – Khoang tiếp nhận chất thải rắn; II – Khoang sấy; III – Khoang carbon hóa, IV – Khoang cháy; V – Bể đốt; VI – Tháp hấp thụ; VII – Bể chứa dung dịch hấp thụ; VIII – Ống khói. 1 – Tấm chắn; 2 – Lỗ đo độ ẩm; 3, 5 – Thanh ghi 1; 4, 6 – Lỗ đo nhiệt độ; 7 – Vòi phun; 8, 9 – Khay tưới; 10 – Van xả cặn; 11 – Xyclon lọc bụi; K – đường khí; N – đường nước.

Hình 2. Hình ảnh thực tế hệ thống lò đốt NFIC 50kg/ngày

Một số kết quả:

- Mô hình NFIC tận dụng nhiệt độ cháy để sấy rác đã khắc phục được những hạn chế của việc tăng chi phí sấy ngoài và phát sinh mùi hôi thối. Quá trình sấy tận dụng nhiệt sẽ diễn ra ở trong lòng cột tháp. Với nguyên lý đối lưu không khí dạng hút, hệ thống vận hành đạt được nhiệt độ tối ưu và cho hiệu quả vận hành của từng quá trình sấy, carbon hoá và cháy mà không sử dụng nhiên liệu. Từ nguyên lý này đã thiết kế và xây dựng thành công hệ thống lò đốt không dùng nhiên liệu dạng cột NFIC công suất 50kg/ngày.

- Các kết quả thử nghiệm ban đầu khi vận hành lò đốt NFIC quy mô 50 kg/ngày đã cho thấy được những hiệu quả ban đầu về cách tiếp cận với lò đốt không dùng nhiên liệu xử lý chất thải rắn y tế. Độ tro ổn định trong khoảng từ 10-12 % cho thấy lò NFIC hoạt động tương đối ổn định. Thời gian đốt rác khô

sử dụng van cấp gió cho vùng sấy II nhanh hơn 10-15 phút cho một chu kỳ đốt. Nhiệt độ ở các khoang chức năng sau 10-15 phút hoạt động sẽ đạt được ở mức thiết kế (khoang sấy: 70-200 oC, khoang carbon hóa 300-500 oC và khoang cháy: 800-1200 oC và được duy trì bởi việc nạp rác liên tục. Tốc độ đốt rác có thể đẩy nhanh bằng việc tăng tốc độ hút gió và chi phí vận hành giảm 62% so với các lò đốt rác thông thường.

Đề tài đã được cấp Bằng độc quyền sáng chế số 21503 cho sáng chế: Lò đốt chất thải rắn nguy hại dạng cột và hệ thống lò đốt chất thải rắn nguy hại gồm lò đốt này, cấp theo Quyết định số: 55317/QĐ-SHTT, ngày: 09/07/2019.

Đề tài xếp loại xuất sắc.

Chu Thị Ngân tổng hợp
Trung tâm Thông tin - Tư liệu

Nguồn: "Nghiên cứu xử lý chất thải rắn nguy hại trong lò không dùng nhiên liệu dạng cột NFIC"

Học viện Khoa học và Công nghệ tổ chức Lễ trao bằng Tiến sĩ, Thạc sĩ đợt 2 năm 2019

Ngày 19/11/2019, tại Hà Nội, Học viện Khoa học và Công nghệ (Viện Hàn lâm Khoa học & Công nghệ Việt Nam) đã tổ chức thành công Lễ trao bằng Tiến sĩ, Thạc sĩ đợt 2 năm 2019.

Tham dự buổi Lễ trao bằng Tiến sĩ, Thạc sĩ của Học viện Khoa học và Công nghệ có GS.VS Châu Văn Minh-Ủy viên Ban chấp hành Trung ương Đảng, Bí thư Đảng ủy, Chủ tịch Viện Hàn lâm KHCNVN; GS.TS Phan Ngọc Minh- Phó Chủ tịch Viện Hàn lâm KHCNVN; PGS.TS Vũ Đình Lãm- Giám đốc Học viện Khoa học và Công nghệ.

Ngoài ra, còn có lãnh đạo của các viện nghiên cứu thuộc Viện Hàn lâm KHCNVN; đại diện của các khoa, các thầy/cô giáo và học viên thuộc Học viện Khoa học và Công nghệ.

Khai mạc buổi Lễ, PGS.TS. Vũ Đình Lãm phát biểu chào mừng và cảm ơn các quý vị đại biểu, cùng các tân Tiến sĩ, tân Thạc sĩ đã tham dự sự kiện thường niên có ý nghĩa quan trọng của Học viện Khoa học và Công nghệ. Đây chính là sự kiện đánh dấu những bước tiến mới về thành quả đào tạo sau đại học và nghiên cứu khoa học trong lĩnh vực khoa học tự nhiên và công nghệ của Học viện.

Theo công bố tại buổi Lễ, đợt 2 năm 2019, Học viện Khoa học và Công nghệ đã trao bằng cho 26 tân Tiến sĩ, 37 tân Thạc sĩ; nâng tổng số Tiến sĩ bảo vệ thành công luận án trong năm 2019 lên 66 Tiến sĩ và tổng số Thạc sĩ được trao bằng trong năm 2019 là 40 Thạc sĩ. Thay mặt cho 37 tân Thạc sĩ nhận bằng tại buổi Lễ, học viên cao học Nguyễn Thị Ngọc Lan, phát biểu: "Sau 2 năm học tập và nghiên cứu tại Học viện Khoa học và Công nghệ, chúng tôi đã hoàn thành chương trình học tập của mình. Chúng tôi luôn khắc ghi những kiến thức và kinh nghiệm của thầy/cô giảng dạy để áp dụng linh hoạt, sáng tạo vào thực tiễn nhiệm vụ công tác của mình. Và đó cũng là minh chứng để khẳng định rằng sự lựa chọn và học tập của chúng tôi tại Học viện Khoa học và Công nghệ là đúng đắn và tốt nhất".

Trong mắt của các học viên cao học, đội ngũ giảng viên của Học viện Khoa học và Công nghệ thật sự là những người đã và đang cống hiến cho nghiên cứu khoa học và đào tạo. Theo thống kê của Học viện Khoa học và Công nghệ, năm 2019, đơn vị có 535 công trình công bố, trong đó có 323 công bố trên tạp chí quốc tế thuộc danh mục ISI, 21 công bố trên tạp chí thuộc danh mục Scopus, 191 công bố đăng trên tạp chí quốc tế có mã chuẩn ISSN. Số lượng công trình công bố năm 2019 tăng gần gấp 2,5 lần so với năm 2017.

Rất nhiều thế hệ nghiên cứu sinh, Học viện Khoa học và Công nghệ được xem là môi trường học tập kết hợp nghiên cứu chuyên sâu lý tưởng. Trong thời gian học tập tại Học viện, học viên luôn được tạo điều kiện và có cơ hội được học tập, nghiên cứu và trao đổi với các nhà khoa học lớn trong nước và quốc tế. Học viện

PGS.TS. Vũ Đình Lãm phát biểu tại buổi lễ

luôn là một trong các đơn vị có thứ hạng cao về số lượng các công trình khoa học được công bố trên các tạp chí uy tín.

Tại buổi Lễ, Tiến sĩ Phan Quốc Thông, phát biểu: "Nhờ có sự phối hợp chặt chẽ trong công tác đào tạo với nghiên cứu khoa học, sự tạo điều kiện tốt nhất của Viện Hàn lâm cho các đơn vị nghiên cứu khoa học thực hiện công tác đào tạo, vì thế chất lượng công tác đào tạo được nâng cao, các thủ tục được thực hiện nhanh gọn, kịp thời. Chúng tôi được nhận bằng Tiến sĩ của Học viện Khoa học và Công nghệ, đó là niềm tự hào rất lớn. Là bước khởi đầu, nhưng chúng tôi đủ tự tin để bước vào các lĩnh vực nghiên cứu chuyên sâu của mình, song cũng cần sự dìu dắt, hợp tác của các nhà khoa học đi trước giúp chúng tôi vững vàng hơn trong nghiên cứu".

Sau khi trao bằng cho các tân Tiến sĩ, tân Thạc sĩ đợt 2 năm 2019, PGS.TS Vũ Đình Lãm đã gửi lời cảm ơn đến GS.VS. Châu Văn Minh, GS.TS Phan Ngọc Minh, các đồng chí lãnh đạo các đơn vị trực thuộc Viện Hàn lâm KHCNVN, các đơn vị phối hợp, các thầy/cô, các nhà khoa học và các học viên, nghiên cứu sinh, đã luôn sát cánh cùng Học viện trên con đường đào tạo nguồn nhân lực chất lượng cao cho các lĩnh vực của khoa học và công nghệ của Viện Hàn lâm KHCN nói riêng, của Việt Nam nói chung.

GS.VS Châu Văn Minh, GS.TS Phan Ngọc Minh chụp ảnh cùng các tân Tiến sĩ tại buổi lễ

Kiều Anh
Ảnh: Tường Lan

Hội thảo “Nghiên cứu cơ bản trong lĩnh vực Khoa học Trái đất và Môi trường”: Góp phần tăng cường năng lực nghiên cứu và hội nhập quốc tế cho các nhà khoa học

Ngày 29/11/2019, Quỹ Phát triển khoa học và công nghệ Quốc gia (NAFOSTED) vừa phối hợp với Viện Địa lý Tài nguyên TP.Hồ Chí Minh, Viện Hàn lâm Khoa học và Công nghệ Việt Nam tổ chức Hội thảo khoa học “Nghiên cứu cơ bản trong lĩnh vực Khoa học Trái đất và Môi trường”. Hội thảo lần này có gần 200 nhà khoa học trong và ngoài nước tham gia thuyết trình và báo cáo.

PGS.TS Phạm Việt Hòa phát biểu tại Hội thảo

Phát biểu tại hội nghị, PGS. TS Phạm Việt Hòa, Viện trưởng Viện Địa lý Tài nguyên TP.HCM cho biết: “Hội thảo “Nghiên cứu cơ bản trong lĩnh vực Khoa học Trái đất và Môi trường” (CAREES) là nơi để các nhà khoa học trong và ngoài nước trình bày những kết quả, những thành tựu nghiên cứu mới nhất, trao đổi, chia sẻ những kinh nghiệm, ý tưởng, sáng tạo. CAREES 2019 là hội thảo đầu tiên được tổ chức với sự kết hợp chặt chẽ giữa Quỹ Phát triển Khoa học và Công nghệ Quốc gia (NAFOSTED), Viện Địa lý Tài nguyên TP.Hồ Chí Minh thuộc Viện Hàn lâm Khoa học và Công nghệ Việt Nam và Hội đồng Khoa học ngành Khoa học Trái đất và Môi trường. Hội thảo được kỳ vọng sẽ góp phần thúc đẩy nghiên cứu cơ bản trong Khoa học Trái đất và Môi trường, tăng cường năng lực nghiên cứu và hội nhập quốc tế, nâng cao vị thế và phát huy hiệu quả, uy tín của các tổ chức và cá nhân các nhà khoa học Việt Nam”.

Tại phiên toàn thể, GS Phan Văn Tân, Chủ tịch Hội đồng khoa học Ngành các Khoa học Trái đất và Môi trường, đã chỉ ra rằng các đề tài nghiên cứu cơ bản trong lĩnh vực Khoa học Trái đất và Môi trường do NAFOSTED tài trợ còn gặp khá nhiều hạn chế, đó là chưa bám sát chủ đề, chưa thể hiện rõ tính mới của đề tài từ cách tiếp cận cho đến số liệu cũng như đối tượng nghiên cứu. Kế hoạch thực hiện còn thiếu tính logic và kết quả chưa thể hiện được cụ thể. Ông cũng gợi ý cho các nhà khoa học về cách thức thực hiện đề cương nhằm đáp ứng điều kiện cần và đủ cho hồ sơ tìm kiếm nguồn tài trợ từ NAFOSTED, trong đó, nhấn mạnh việc “viết cho người khác đọc” và trả lời đúng câu hỏi, nêu đúng vấn đề cần nêu. Các nhà khoa học cần phân biệt rõ mục tiêu của đề tài, những vấn đề cần thực hiện và cuối cùng là sản phẩm đầu

ra của đề tài.

GS Phan Văn Tân cũng cho biết, Quỹ NAFOSTED là một sân chơi sòng phẳng. “Tại đây, các nhà khoa học sẽ được thỏa chí đam mê nghiên cứu, được làm cái mình thích và gia tăng ảnh hưởng nhờ công bố quốc tế”, GS Tân nói.

Theo thống kê, hồ sơ đề tài ngành Khoa học Trái đất và Môi trường mà quỹ NAFOSTED trong năm 2019 lên đến 69 đề tài, vượt trội hơn so rất nhiều so với những năm trước và cũng có rất nhiều cải thiện về số lượng và chất lượng hoạt động khoa học công nghệ. Tuy nhiên, GS Trần Thanh Hải, Phó chủ tịch HĐKH Ngành các Khoa học Trái đất và Môi trường, cho rằng lĩnh vực này tại Việt Nam còn một số hạn chế. Trong đó, thay đổi cơ cấu và giảm sút nhân lực là thách thức lớn nhất.

Cùng với những vấn đề trên, GS Trần Thanh Hải cho biết rằng, hoạt động đào tạo và nghiên cứu hiện nay còn mang tính đơn ngành, chậm chuyển đổi, chưa đáp ứng được những thay đổi của thế kỷ 21. Công cuộc đào tạo ngành Khoa học Trái đất đang bị thu hẹp hoặc chuyển đổi do tác động dịch chuyển kinh tế xã hội.

Tuy nhiên, ông Hải cũng kỳ vọng những thay đổi của cuộc cách mạng công nghiệp 4.0 sẽ tác động tích cực đến ngành Khoa học Trái đất khi mà những công nghệ như AI, IoT và học máy trở thành xu hướng và ứng dụng thực tiễn trong ngành rất rõ ràng.

Hội thảo khoa học “Nghiên cứu cơ bản trong lĩnh vực Khoa học Trái đất và Môi trường” có gần 200 nhà khoa học trong và ngoài nước tham gia thuyết trình và báo cáo. Có 173 báo cáo thuyết trình và báo cáo bảng từ các nhóm nghiên cứu và cá nhân các nhà khoa học trên toàn quốc. Các báo cáo được chia thành 5 tiểu ban tương ứng với các chủ đề như Biển Đông; Địa chất - Địa vật lý; Địa lý; Khí tượng thủy văn; Khoa học môi trường.

Nhìn chung, các bài báo có chất lượng chuyên môn, đa dạng về lĩnh vực nghiên cứu, ứng dụng rộng rãi trong nhiều ngành khác nhau; những chủ đề được các bài báo quan tâm gắn liền với những yêu cầu của lý luận và thực tiễn cuộc sống.

GS. Trần Thanh Hải phát biểu tại Hội thảo

Nguồn: Viện Địa lý Tài nguyên TP.Hồ Chí Minh
Biên tập: Kiều Anh

ICEO&NH2019: Thúc đẩy những tiến bộ trong việc nghiên cứu về quan trắc Trái đất và tai biến thiên nhiên

Từ ngày 18-22/11/2019, tại Hà Nội, Viện Địa lý phối hợp với Tổ chức quan trắc Trái đất Đài Loan (TGEO), Ủy ban về Tai biến và Nguy cơ thuộc Hội Địa lý Quốc tế và Học viện Khoa học và Công nghệ tổ chức "Hội nghị quốc tế về quan trắc Trái đất và tai biến thiên nhiên - ICEO&NH2019". Hội nghị được tổ chức trong 5 ngày, trong đó 2 ngày đầu tiên các nhà khoa học tham gia diễn đàn, 3 ngày tiếp theo đoàn sẽ tổ chức tham quan và nghiên cứu thực địa các địa danh có thiên nhiên kỳ thú của Việt Nam.

Lễ ký biên bản ghi nhớ giữa Viện Địa lý và Hiệp hội Địa lý Quốc gia Ấn Độ

Ngày 18/11/2019, khai mạc ICEO&NH2019, về phía Viện Hàn lâm Khoa học và Công nghệ Việt Nam, có PGS.TS Trần Tuấn Anh- Phó Chủ tịch Viện Hàn lâm KHCNVN; TS. Lê Quỳnh Liên – Phó Trưởng ban Hợp tác quốc tế, TS. Đào Đình Châm- Viện trưởng Viện Địa lý PGS. TS Vũ Đình Lãm- Giám đốc Học viện KH&CN; cùng các nhà khoa học của Viện Địa lý.

Về phía Tổ chức quan trắc Trái đất Đài Loan có GS. Yuei-An Liou; về phía Hội Địa lý Quốc tế có GS. Takashi Oguchi - Chủ tịch Ủy ban Tai biến và Nguy cơ, GS. Suresh Chand Rai - Phó chủ tịch Hội Địa lý châu Á.

Ngoài ra, tham dự ICEO&NH2019 còn có các nhà khoa học trong và ngoài nước như Đại học Florence (Italy), Viện Khí tượng Phần Lan, Viện Địa lý Thái Bình Dương - Phân Viện Viễn Đông - Liên bang Nga, Đại học Tổng hợp Tokyo (Nhật Bản), Đại học Hải dương

Đài Loan, Đại học Trung ương Đài Loan, Viện Công nghệ Vũ trụ, Trung tâm Vũ trụ Việt Nam, Viện Địa chất, Viện Địa chất và Địa vật lý biển, các trường đại học như Đại học Giao thông vận tải, Đại học Mở - Địa chất, Đại học Khoa học Tự nhiên, Đại học Sư phạm Hà Nội, Đại học Quy Nhơn, Đại học Thái Nguyên...

Theo đánh giá của TS. Đào Đình Châm, trong những năm gần đây, tai biến thiên nhiên xảy ra thường xuyên với số lượng và cường độ ngày càng tăng trên phạm vi thế giới, gây thiệt hại lớn cả về con người và tài sản. Trước thực tế này, đòi hỏi các nhà khoa học phải huy động kiến thức để giảm thiểu tác động tiêu cực của tai biến thiên nhiên đến cuộc sống con người. Trong đó, kiến thức chuyên ngành và các dữ liệu về quan trắc trái đất ngày càng góp phần quan trọng vào công tác cảnh báo, phòng chống và giảm thiểu thiệt hại của thiên tai.

Chủ đề của các buổi diễn đàn của Hội nghị là Quan trắc Trái đất và các tai biến thiên nhiên. Đây là dịp để các nhà khoa học thảo luận, chia sẻ các luận cứ khoa học nhằm giải quyết các vấn đề mà Trái đất đang phải đối mặt.

Theo thống kê, ICEO&NH2019 đã có 65 báo cáo khoa học, trong đó hơn một nửa được trình bày tại diễn đàn. Chủ đề của các báo cáo xoay quanh các vấn đề như: Quy hoạch đô thị xanh và giảm thiểu biến đổi khí hậu, cơ hội giám sát và đánh giá tai biến thiên nhiên, phát hiện những thay đổi theo thời gian của vùng phủ tuyết, hệ thống quản lý dữ liệu địa giới hành chính, ứng dụng GIS trong việc xây dựng webgis, xây dựng cơ sở dữ liệu về đất dốc và độ cao địa hình, công nghệ cảm biến và ứng dụng; công nghệ địa không gian trong nghiên cứu tai biến thiên nhiên... Những báo cáo khoa học đã giúp hội nghị có góc nhìn tổng quan về tai biến thiên nhiên trên thế giới cũng như cụ thể về những vấn đề của Việt Nam.

GS. Yuei-An Liou đánh giá ICEO & NH-2019 là hội nghị hữu ích cho các nhà khoa học, kỹ sư, chuyên gia tư vấn và các nhà hoạch định chính sách, cũng như sinh viên từ khắp nơi trên thế giới, đặc biệt là từ khu vực châu Á. Hội nghị chú trọng chia sẻ kiến thức và những tiến bộ trong nghiên cứu về Trái đất. Các

Các đại biểu tại Hội nghị chụp ảnh lưu niệm

thành tựu của khoa học không gian và dữ liệu về quan trắc Trái đất đã và đang được sử dụng rộng rãi trên toàn thế giới. ICEO&NH2019 là cơ hội thúc đẩy hợp tác quốc tế, chia sẻ kinh nghiệm, trao đổi thông tin khoa học và bồi dưỡng nâng cao năng lực cho các nhà nghiên cứu trẻ của các bên tham gia.

Trong khuôn khổ Hội nghị cũng đã diễn ra Lễ trao Kỷ niệm chương của Viện Hàn lâm KHCNVN cho GS. Yuei-An Liou – Chủ tịch danh dự Tổ chức quan trắc

Trái đất Đài Loan để ghi nhận những đóng góp cho sự phát triển khoa học Địa lý nói chung và lĩnh vực quan trắc Trái đất nói riêng. Cũng tại Hội thảo đã diễn ra Lễ ký biên bản ghi nhớ giữa Viện Địa lý và Hiệp hội Địa lý Quốc gia Ấn Độ để mở ra một giai đoạn mới trong hợp tác song phương về các lĩnh vực liên quan đến địa lý, viễn thám và nghiên cứu tai biến thiên nhiên giữ Việt Nam và Ấn Độ.

Kiều Anh, Tường Lan

Một số đề tài được nghiệm thu gần đây

1. Đề tài "Nghiên cứu xử lý chất thải rắn nguy hại trong lò không dùng nhiên liệu dạng cột NFIC" của PGS.TS. Trịnh Văn Tuyên. Cơ quan chủ trì: Viện Công nghệ môi trường. Mã số: VAST07.01/17-18. Đề tài được đánh giá loại Xuất sắc.
2. Đề tài "Ứng dụng viễn thám và GIS nghiên cứu xu thế biến động điều kiện tự nhiên và tài nguyên thiên nhiên làm cơ sở khoa học định hướng phát triển kinh tế và đảm bảo quốc phòng - an ninh vùng biển, đảo Tây Nam Việt Nam" của TS. Trần Anh Tuấn. Cơ quan chủ trì: Viện Địa chất và Địa vật lý biển. Mã số: VT-UD.01/16-20. Đề tài được đánh giá loại Đạt.
3. Đề tài "Nghiên cứu xử lý nước ô nhiễm hóa chất bảo vệ thực vật bằng quá trình oxy hóa điện hóa kết hợp với thiết bị phản ứng sinh học - màng MBR" của ThS. Trần Mạnh Hải. Cơ quan chủ trì: Viện Công nghệ môi trường. Mã số: VAST07.03/15-16. Đề tài được đánh giá loại Xuất sắc.
4. Đề tài "Nghiên cứu quy luật phân bố theo độ cao của rêu tản ở Đông và Đông Nam Á" của PGS.TS.NCVCC. Nguyễn Văn Sinh; TSKH. Vadim Andreevich Bakalin. Cơ quan chủ trì: Viện Sinh thái và Tài nguyên sinh vật. Mã số: VAST.HTQT.NGA.02/17-18. Đề tài được đánh giá loại Xuất sắc.
5. Đề tài "Nghiên cứu lượng giá một số cảnh quan núi lửa đặc trưng khu vực Tây Nguyên và đề xuất các giải pháp bảo tồn, tôn tạo cho phát triển du lịch" của TS. Nguyễn Thanh Tuấn. Cơ quan chủ trì: Bảo tàng Thiên nhiên Việt Nam. Mã số: VAST05.06/17-18. Đề tài được đánh giá loại Xuất sắc.
6. Đề tài "Nghiên cứu chế tạo thiết bị đo nhanh sử dụng điện cực in - ứng dụng phân tích một số phẩm màu thực phẩm trong nước giải khát." của TS. Trần Quang Thuận. Cơ quan chủ trì: Trung tâm Nghiên cứu. Mã số: VAST.CTG.08/16-18. Đề tài được đánh giá Đạt.
7. Đề tài "Nghiên cứu, đánh giá chất lượng nước lưu vực sông Hồng bằng công nghệ viễn thám và GIS" của PGS.TS. Phạm Quang Vinh. Cơ quan chủ trì: Viện Địa lý. Mã số: VT-UD.02/16-20. Đề tài được đánh giá Đạt.
8. Đề tài "Nghiên cứu đa dạng di truyền một số loài cá rạn san hô có giá trị kinh tế ở vùng ven bờ phía Bắc Việt Nam phục vụ bảo tồn và phát triển nguồn lợi" của TS. Phạm Thế Thư. Cơ quan chủ trì: Viện Tài nguyên và môi trường biển. Mã số: VAST04.08/17-18. Đề tài được đánh giá loại Xuất sắc.
9. Đề tài "Nghiên cứu và đánh giá hiện trạng sử dụng các chất kích thích tăng trưởng thực vật" của TS. Nguyễn Ngọc Tùng. Cơ quan chủ trì: Trung tâm nghiên cứu và chuyển giao công nghệ. Mã số: QTHU01.02/18-19. Đề tài được đánh giá loại Xuất sắc.
10. Đề tài "Nghiên cứu chế tạo vật liệu chuyển pha thân thiện môi trường trên cơ sở các hợp chất có nguồn gốc thực vật và định hướng ứng dụng" của TS. Nguyễn Ngọc Tùng. Cơ quan chủ trì: Trung tâm nghiên cứu và chuyển giao công nghệ. Mã số: CT0000.01/18-19. Đề tài được đánh giá loại Xuất sắc.
11. Đề tài "Nghiên cứu, đánh giá và phân vùng xâm nhập mặn trên cơ sở công nghệ viễn thám đa tầng, đa độ phân giải, đa thời gian - ứng dụng thí điểm tại tỉnh Bến Tre" của PGS.TS. Phạm Việt Hòa. Cơ quan chủ trì: Viện Địa lý và tài nguyên TP.HCM. Mã số: VT-UD.03/16-20. Đề tài được đánh giá Đạt.
12. Đề tài "Nghiên cứu môi trường trầm tích chứa than kainozoi vùng mỏ Nam Thịnh, Thái Bình nhằm xác lập cổ địa lý các thời kỳ tạo than" của TS. Mai Thành Tân. Cơ quan chủ trì: Viện Địa chất. Mã số: VAST05.04/17-18. Đề tài được đánh giá loại Xuất sắc.
13. Đề tài "Nghiên cứu môi trường trầm tích holocen dải ven biển đồng bằng Thanh Hóa làm cơ sở dự báo tai biến thiên nhiên" của TS. Vũ Văn Hà. Cơ quan chủ trì: Viện Địa chất. Mã số: VAST.DLT.08/17-18. Đề tài được đánh giá loại Xuất sắc.
14. Đề tài "Nghiên cứu đặc điểm địa hóa thạch học Magma bazan khu vực ven biển và ngoài khơi Nam Trung Bộ để tìm hiểu các chế độ động lực Manti và địa động lực liên quan" của ThS. Lê Đức Anh. Cơ quan chủ trì: Viện Địa chất và Địa vật lý biển. Mã số: VAST06.04/17-18. Đề tài được đánh giá loại Khá.
15. Đề tài "Nghiên cứu về hệ thống phục hồi sau thảm họa dựa trên nền tảng điện toán đám mây liên kết quốc tế" của ThS.NCVC. Trần Đức Thắng; GS.TS. Dugki Min. Cơ quan chủ trì: Viện Công nghệ thông tin. Mã số: VAST.HTQT.HANQUOC.01/17-18. Đề tài được đánh giá loại Xuất sắc.
16. Đề tài "Nghiên cứu, thiết kế và mô phỏng nhiệm vụ vệ tinh quan sát trái đất có khả năng phối hợp hoạt động với vệ tinh VNREDSAT-1" của ThS. Nguyễn Văn Thường. Cơ quan chủ trì: Viện Công nghệ vũ trụ. Mã số: VAST01/17-18. Đề tài được đánh giá loại Khá.

Nguồn: Phòng Lưu trữ-TTTL. (còn tiếp)

Đảng ủy Khối các Cơ quan Trung ương thăm và chúc mừng Viện Hàn lâm KHCNVN nhân ngày Nhà giáo Việt Nam 20-11

Ngày 20/11/2019, Đoàn đại biểu Đảng ủy khối các Cơ quan Trung ương do đồng chí Phạm Quang Thao – Phó Bí thư thường trực Đảng ủy Khối các Cơ quan Trung ương đã đến thăm và chúc mừng Viện Hàn lâm KHCNVN nhân ngày Nhà giáo Việt Nam 20-11. Với đặc thù nghiên cứu khoa học gắn với đào tạo, hiện quản lý Trường Đại học KH&CN Hà Nội và Học viện KH&CN, Viện Hàn lâm KHCNVN đã và đang đào tạo được nhiều nguồn nhân lực chất lượng cao về khoa học và công nghệ cho đất nước. <http://www.vast.ac.vn/>

Bảo tàng Thiên nhiên Việt Nam tham gia triển lãm “Di sản văn hóa trong quá trình phát triển du lịch”

Từ ngày 21 – 25/11/2019, Bảo tàng Thiên nhiên Việt Nam (VNMN) đã tham gia Triển lãm “Di sản văn hóa trong quá trình phát triển du lịch” tại Trung tâm Triển lãm Văn hóa nghệ thuật Việt Nam. Là một trong những đơn vị tham gia triển lãm chính, VNMN đã tham gia trưng bày những mẫu vật tiêu biểu giới thiệu về thế giới tự nhiên như tiêu bản mẫu côn trùng, mẫu động vật, mẫu hóa thạch, mẫu đá và các hình ảnh tiêu biểu về thiên nhiên Việt Nam. <http://vnmn.ac.vn/>

Thông báo về việc tổ chức Giải thưởng Tạ Quang Bửu năm 2020

Quỹ Phát triển khoa học và công nghệ Quốc gia (NAFOSTED) thông báo tới các tổ chức, cá nhân đề cử hoặc tự ứng cử gửi hồ sơ đăng ký xét tặng Giải thưởng Tạ Quang Bửu năm 2020 tới Quỹ NAFOSTED từ ngày 28/11/2019 đến hết ngày 31/12/2019. Công tác xét chọn Giải thưởng từ tháng 01/2020 đến tháng 4/2020. Trao giải thưởng dự kiến tháng 5/2020. <https://nafosted.gov.vn/>

HỢP TÁC QUỐC TẾ

Hội thảo khoa học về kết quả chuyến khảo sát biển Việt Nam bằng tàu Viện sỹ Lavrentiev

Ngày 26/11/2019, tại Hà Nội, VAST và Phân viện Viễn Đông – Viện HLKH Nga (FEBRAS) đã phối hợp đồng tổ chức “Hội thảo khoa học về kết quả chuyến khảo sát biển bằng tàu Viện sỹ Lavrentiev”. Hội thảo báo cáo các kết quả thu được và thảo luận về kế hoạch khảo sát tiếp theo dự kiến vào năm 2021. Với mục tiêu tăng cường hợp tác về nghiên cứu biển giữa 2 bên, VAST và FEBRAS đã ký lộ trình nghiên cứu khoa học biển giai đoạn 2018-2025 từ tháng 2/2018. <http://www.vast.ac.vn/>

USTH ký thỏa thuận hợp tác với Trường Đại học Palermo (Italia)

Ngày 11/11/2019, Trường Đại học Palermo, Italia (UNIPA) đã có chuyến thăm và ký thỏa thuận hợp tác với Trường Đại học KH&CN Hà Nội (USTH), thống nhất triển khai các hoạt động trao đổi sinh viên, giảng viên, đồng hướng dẫn thạc sĩ, nghiên cứu sinh tiến sĩ và hợp tác nghiên cứu chung, trước mắt trong hai lĩnh

vực năng lượng và công nghệ thông tin. <https://usth.edu.vn/vi/>

Viện Địa lý tổ chức Hội nghị quốc tế về quan trắc trái đất và tai biến thiên nhiên

Từ ngày 18-22/11/2019, Viện Địa lý phối hợp với Tổ chức quan trắc Trái đất Đài Loan, Hội Địa lý Quốc tế, Học viện KH&CN tổ chức “Hội nghị quốc tế về quan trắc trái đất và tai biến thiên nhiên - ICEO&NH2019”. Đây là diễn đàn mở để thảo luận, chia sẻ các luận cứ khoa học nhằm bảo vệ cuộc sống con người trước thảm họa thiên nhiên và góp phần giải quyết các vấn đề mà Trái đất đang phải đối mặt. <http://www.vast.ac.vn/>

USTH tăng cường hợp tác với các trường đại học và tổ chức nghiên cứu tại Ireland

Đầu tháng 11/2019, Trường Đại học KH&CN Hà Nội (USTH) đã có chuyến thăm và làm việc tại Trường Đại học Cork (UCC) và một số đơn vị đào tạo – nghiên cứu tại Tp. Cork, Ireland. Chuyến công tác đã mở ra nhiều cơ hội và tiềm năng hợp tác giữa USTH và các đối tác tại đất nước này thông qua việc trao đổi giảng viên, hợp tác nghiên cứu trong các lĩnh vực khoa học máy tính, trí tuệ nhana tạo, công nghệ sinh học ... <https://www.usth.edu.vn/>

Đề xuất nhiệm vụ hợp tác quốc tế với Hiệp hội Hỗ trợ nghiên cứu khoa học Âu-Á

Trong khuôn khổ hợp tác giữa VAST và Hiệp hội Hỗ trợ nghiên cứu khoa học Âu-Á, VAST thông báo chương trình tuyển chọn nhiệm vụ hợp tác quốc tế đa phương giai đoạn 2020 – 2023, từ ngày 12/11/2019 đến ngày 15/01/2020. Nội dung đề xuất thuộc các hướng nghiên cứu: đa dạng sinh học và các chất có hoạt tính sinh học; vật lý laser và quang học phi tuyến. Thời gian thực hiện nhiệm vụ tối đa là 03 năm. <http://www.vast.ac.vn/>

HỘI THẢO, ĐÀO TẠO

Quỹ Nghiên cứu và đổi mới Vương quốc Anh

thông báo đề xuất Dự án liên quan đến việc giảm rác thải nhựa tại các quốc gia đang phát triển. Hạn nộp thư thông báo dự kiến nộp đề xuất đến 20/1/2020. Hạn nộp đề xuất hoàn chỉnh : 20/3/2020. <https://nerc.ukri.org/research/>

IIASA cấp học bổng sau Tiến sỹ: Viện Phân tích hệ thống ứng dụng quốc tế (IIASA) thông báo cấp 01 học bổng sau Tiến sỹ cho ứng viên tham gia Chương trình Phân tích hệ thống chuyên sâu (Advanced Systems Analysis – ASA) tại Laxenburg, Cộng hòa Áo. Thời gian dự tuyển: IIASA xét tuyển hồ sơ tới khi chọn được ứng viên thích hợp. <http://www.vast.ac.vn/>

Chương trình ERASMUS 2020: Phái đoàn Liên minh châu Âu thông báo một số chương trình Erasmus trong năm 2020 : Chương trình thạc sỹ liên kết Erasmus Mundus; Trao đổi sinh viên và nhân sự... Thời hạn nộp hồ sơ: 05/02/2020.

<http://www.vast.ac.vn/thong-bao/>

Thu Hà (tổng hợp)

GIẢI IG NOBEL 2019

Đến hẹn lại lên, Bản tin KHCN cuối năm lại truyền tải tới bạn đọc những thông tin về giải IG Nobel. Giải năm nay đã được trao tại Đại học Harvard, Mỹ với mục đích chính là "tôn vinh sự khác thường, tôn vinh trí tưởng tượng". Giải thưởng khuyến khích mọi người nghiên cứu dù kết quả có thể nào đi chăng nữa. Và không phụ kỳ vọng của những người quan tâm, mùa Ig Nobel lần thứ 29 này đã gọi tên những nghiên cứu cực kỳ hay ho.

Giải thưởng Hóa học: người chiến thắng là các nhà khoa học Nhật Bản với công trình ước tính lượng nước bọt mà một đứa trẻ 5 tuổi sản xuất trong một ngày (khoảng 0,5 lít).

Giải thưởng Kỹ thuật: Nhà phát minh người Iran Iman Farahbakhsh đã đạt giải Kỹ thuật của Ig Nobel 2019 với chiếc máy thay bím cho trẻ nhỏ, đây có thể là "cứu tinh" của nhiều "mẹ bím" sợ bầm.

Giải thưởng Sinh lý học: được trao cho một nhóm các nhà khoa học Trung Quốc với phát hiện những con gián chết bị nhiễm từ có hành vi khác với những con gián sống cũng bị nhiễm từ.

Giải thưởng Y học: Các nhà khoa học Italy đã "xuất sắc" giành giải thưởng Y học vì theo đuổi ý tưởng rằng pizza được sản xuất và tiêu thụ ở Italy có thể "chống lại mọi bệnh tật và cái chết", còn chống lại như thế nào thì họ vẫn chưa thể trả lời được.

Giải thưởng hạng mục Giải phẫu: thuộc về hai cái tên Roger Mieusset và Bourras Bengoudifa cho công trình đo sự bất cân xứng nhiệt độ tinh hoàn ở những người đưa thư khóa thân và mặc quần áo ở Pháp - một "bí ẩn" mà rất ít người quan tâm.

Giải thưởng Hòa bình: Nhà nghiên cứu người Anh Francis McGlone "vinh dự" nhận giải Hòa bình vì phát kiến ra những phần gãi sướng nhất trên cơ thể, đó là: Mắt cá chân, lưng và cẳng tay.

Giải thưởng Tâm lý học: dành cho Fritz Strack thuộc Đại học Wurzburg (Đức) vì khám phá ra "việc ngậm bút trong miệng sẽ khiến người ta cười, điều đó khiến người ta hạnh phúc hơn - và sau đó phát hiện ra rằng điều đó không xảy ra".

Giải thưởng Giáo dục y tế: gọi tên các nhà nghiên cứu người Mỹ vì đã chỉ ra rằng máy bấm âm thanh được sử dụng trong huấn luyện chó cũng có thể được áp dụng để đào tạo bác sỹ phẫu thuật.

Giải Kinh tế: thuộc về các nhà nghiên cứu Habib Gedik, Timothy A. Voss và Andreas Voss với công trình "thử nghiệm đồng tiền giấy của nước nào giúp lây truyền vi khuẩn nguy hiểm nhiều nhất".

Thu Hà (tổng hợp)

VIỆN HÓA HỌC

1. Thi Hanh Truong, Van Cuong Do, Ngoc Mai Do, Tran Quang Hung, Huan Van Doan, Thi Nhiem Nguyen, Thi Hai Doan, Thi Hoai Nam Le, Tuyen Van Nguyen, Long Giang Bach, Quang Vinh Tran. Study on the HPA immobilisation on Al-SBA-15 support over Brønsted groups. Doi: 10.1016/j.mcat.2019.110571. *Molecular Catalysis, volume 478, 110571, November 2019.*

2. Tran Quang Hung, Do Trung Hieu, Dinh Van Tinh, Ha Nam Do, Tuan Anh Nguyen Tien, Dang Van Do, Le Thanh Son, Ngoc Han Tran, Nguyen Van Tuyen, Vu Minh Tan, Peter Ehlers, Tuan Thanh Dang, Peter Langer. Efficient access to β - and γ -carboline from a common starting material by sequential site-selective Pd-catalyzed C-C, C-N coupling reactions. Doi: 10.1016/j.tet.2019.130569. *Tetrahedron, volume 75, Issue 40, 130569, 4 october 2019.*

3. Quyen Vu Thi, Ngo Trinh Tung, Daewon Sohn. Attenuation of electromagnetic microwaves by a sandwich-like hybrid nanocomposite of reduced graphene oxide and amine-functionalized magnetic mesoporous silica. Doi: 10.1016/j.synthmet.2019.06.007. *Synthetic Metals, volume 254, Pages 68-74, August 2019.*

4. Thi Hai Nguyen, Hai Nguyen Tran, Hai Anh Vu, Minh Viet Trinh, Tien Vinh Nguyen, Paripurnanda Loganathan, Saravanamuthu Vigneswaran, Tuan Minh Nguyen, Van Tuyen Trinh, Duc Loi Vu, Thi Hoang Ha Nguyen. Laterite as a low-cost adsorbent in a sustainable decentralized filtration system to remove arsenic from groundwater in Vietnam. Doi: 10.1016/j.scitotenv.2019.134267. Available online 5: September 2019. *Science of The Total Environment, volume 699, 134267, 10 January 2020.*

VIỆN NGHIÊN CỨU VÀ ỨNG DỤNG CÔNG NGHỆ NHA TRANG

1. Ho Kim Dan, Tran Duy Tap, Ha Xuan Vinh, Hieu T. Nguyen-Truong, Jianbei Qiu, Dacheng Zhou, Nguyen Minh Ty. Effects of La³⁺ on the enhancement NIR quantum cutting and UC emissions in Nd³⁺-Yb³⁺ co-doped transparent silicate glass-ceramics for solar cells. Doi: 10.1016/j.optmat.2019.109229. *Optical Materials, volume 95, 109229, September 2019.*

2. Ho Kim Dan, Nguyen Minh Ty, Tran Duy Tap, Ha Xuan Vinh, L.T.Vinh, Qing Jiao, Dacheng Zhou, Jianbei Qiu. Effects of Al³⁺/La³⁺ ratio on the DSC/DTA and luminescence properties of Bi-doped lanthanum aluminosilicate glasses. Doi: 10.1016/j.infrared.2019.103072. *Infrared Physics & Technology, volume 103, 103072, December 2019.*

3. Roza V. Usoltseva, Stanislav D. Anastyuk, Valeriy V. Surits, Natalia M. Shevchenko, Pham Duc Thinh, Pavel A.Zadorozhny, Svetlana P. Ermakova. Comparison of structure and in vitro anticancer activity of native and modified fucoidans from Sargassum feldmannii and S. duplicatum. Doi: 10.1016/j.ijbiomac.2018.11.223. *International Journal of Biological Macromolecules, volume 124, Pages 220-228, 1 March 2019.*

(còn tiếp...)